UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvtatæ Dicvntvr, & Quæstiones Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

14 De virtutibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72780

Visual Library

eadem fidei ſacramenta,eadẽ authoritas,& eadem A
profeſſio.vñ dicit Apoſ.Diuiſus eſt Chriſtus?abſit.

Ad primvm ergo dicendum, ꝙ uerba Matth. tripliciter exponuntur. Hilar. & Ambr. exponunt ſcd̄m ſenſum myſticum dicentes, Nolite portare aurum &c.i. nihil in ſpiritualibus miniſteriis auro uendatis:non duas tunicas.i.non duplicem animã habeatis. Alii exponunt ad literam,& una expoſitio eſt Aug. qui dicit ꝙ illa uerba non dicuntur ꝑ modum præcepti,ſed permiſſionis, ita ꝙ qui non ſeruat non peccat,& qui ſeruat melius facit, ut ſit ſenſus. Nolite portare.i. quãdo itis ad prędicandũ, nolite ſoliciti eſſe de expenſis, quia debentur uo- B bis a populo. Dignus eſt.n.operarius &c.quaſi diceret. Ideo permitto ꝙ non portetis, quia digni eſtis accipere ab aliis,quibus prædicatis. Paulus hoc nõ ſeruauit,& tamen contra regulam hanc non fecit, ſed ſupererogauit. Alia expoſitio eſt aliorum ſanctorum,qui dicunt quod hæc dicta ſunt præceptiue,ſed hoc præceptum datum eſt non ad ſꝑ ſeruandum,ſed ad primam promiſſionem:bis.n.eos miſit.ſ.ante paſſionem Iudęis,& poſt reſurrectionem Gentibus. In prima dixit eis. In uiam gentium ne abieritis;in ſecunda dixit. Docete oẽs gentes. In prima mandauit ꝙ prædicta ſeruarent, non autem in ſecunda.& rõ huius eſt: quia in prima ſolum mittebantur ad Iudęos,apud quos conſuetum erat,ꝙ magiſtri eorum ab eis ſuſtentarentur, & ideo ſine C ſcandalo poterant accipere,& uti poteſtate ſibi cõceſſa:apud uero Gentiles non erat huiuſmodi conſuetudo, quia apud eos non erant huiuſmodi prædicatores,& ideo fuiſſet eis ſcandalum, & uiſum fuiſſet eis ꝙ pro quæſtu Apoſtoli prædicarent, & ideo Paulus hoc præceptum non ſeruauit in Gẽtibus,& iõ Dominus in ſecũda miſſione dixit. Nũc qui habet ſaccullum tollat ſimiliter & peram.

Ad secvndvm dicendum,quòd Aug. reſpondet in epiſtola contra Donatiſtas,& habetur ſuper illud Pſal.2. Quare fremuerunt gentes. Diſtinguit enim diuerſa tempora eccleſiæ. Fuit.n.tempus qñ aſtiterunt reges aduerſus Chriſtum,& in illo tempore non ſolum non dabant fidelibus, ſed & eos occidebant. Aliud uero tempus eſt nunc, quo re- D ges intelligunt, & eruditi ſeruiunt Domino Ieſu Chriſto in timore,&c. & ideo in iſto tẽpore reges ſunt uaſalli eccleſiæ, & ideo eſt alius ſtatus eccleſiæ nunc,& tunc,non tamen eſt alia eccleſia.

QVAESTIO XIIII.

Deinde quęſitum eſt de uirtutibus.
¶Primo, De quadam virtute intellectuali,ſcilicet, de veritate.
¶Secundo,de uirtutibus moralibus.
¶De ueritate quæſita ſunt duo.
¶Primo, De fortitudine veritatis.
¶Secundo, De cõfirmatione veritatis,quę eſt per iuramentum.

Articvlvs XX.

Vtrum ueritas ſit fortior inter uinum, & regem, & mulierem.

Art. ſpecialis i. po q. 16.22.q.109. de uc.

Ad primvm quæſitum eſt,vtrũ veritas ſit fortior inter uinum, regem, & mulierem. Et vr̃ quod uinum,quia immutat maxime hominẽ. Itẽ ꝙ rex, quia pellit hominem ad id qđ eſt difficillimum.ſ.ad hoc qđ ſe exponat periculo mortis. Itẽ, quod mulier, quia dominatur etiam regibus.

Contra, Eſdrę.3. Fortior eſt veritas.

Respon. Dicendum,ꝙ hæc eſt quæſtio propoſita iuuenibus diſſoluenda in Eſdra. Sciendum ergo ꝙ ſi conſideremus iſta quatuor ſ̃m ſe.ſ.vinum, regem,& mulierem,& veritatem,non ſunt comparabilia,quia non ſunt unius generis,tamen ſi conſiderentur per comparationem ad aliquem effectũ, concurrunt in unum,& ſic poſſũt comparari. Hic autem effectus,in quem cõueniunt & poſſunt, eſt immutatio cordis humani. Quod ergo inter iſta magis immutet cor hominis,uidendum eſt.

Sciendum eſt ergo, ꝙ immutatiuum hominis quoddam eſt corporale,& aliud eſt animale,& hoc eſt duplex,ſenſibile & intelligibile. Intelligibile ẽt eſt duplex.ſ.practicum & ſpeculatiuũ. Inter ea aũt quæ pertinent ad immutãtia naturaliter ſ̃m diſpoſitionem corporis,hẽt excellentiam vinum, quod facit per temulentiam loqui. Inter ea quę pertinẽt ad immutandum appetitum ſenſitiuum, excellentior eſt delectatio,& præcipue circa venerea, & ſic mulier eſt fortior. Item in practicis & in rebus humanis,quæ poſſunt hoc facere, maximam poteſtatem habet rex. In ſpeculatiuis ſummum & potentiſſimum eſt veritas:nũc aũt vires corporales ſubijciuntur uiribus animalibus,vires animales intellectualib.& intellectuales practicę ſpeculatiuis. & iõ ſimpl̃r veritas dignior eſt,& excellentior,& fortior.

Articvlvs XXI.

Vtrum accipiens doctrinam alicuius experimenti ſub iuramento non communicandi teneatur ſeruare iuramentum.

Secvndo quęritur,utrum accipiens doctrinã alicuius experimenti ſub iuramento non communicandi,teneatur ſeruare iuramentum.& uidetur ꝙ ſic,quia ſic obligatus non debet facere aliqd quod uergat in detrimentum illius qui dedit, uel qui docuit:hoc autem eſſet ſi aliis communicaret. ergo &c.

ar.25.120.22. q.89. de iuraméto præcipue uide 21.7. c.ad 2. ar.9.ad 3. q. 98.ar.1.ad 1. 2.& a.2.ad 1. & 3.di.39.a. 3. q.1.0.q. 4.ad 4.

¶ 2 Præt. Communicare tale experimentum,non tenetur ex parte ſalutis æternæ alicui. Cum ergo nõ teneatur alteri communicare, non debet ſic obligatus communicare.

Contra. Non communicare ſalubre remedium,ſiue quodcumque bonum, eſt contra charitatem. ergo &c.

Respon. Aliter dicendum eſt hic ſimpliciter, & aliter in caſu. Simpliciter loquendo non tenetur, ſed male fecit iurando. Iuramentum.n.nõ ſolum amittit vim qñ iuramentum eſt illicitum,ſed ẽt qñ iurando peiorat:quia iuramentum obligans debet habere iudicium,iuſtitiam,& veritatem: ſed & ſi iuro quandoq; aliquid quod licet mihi non facere, puta,non ire ad eccleſiam,non licet tamen iurare, quia licet ſit mihi licitum pro aliquo tempore facere,vel dimittere huiuſmodi bonum quod eſt ad ec-
E cleſiam ire,non tamen licet mihi iurũm interponere, & aĩum obfirmare ad aliquod bonum non faciẽdum,qa hoc eſt facere cõtra Spiritũ ſanctum. & ideo iurũm contra oẽ id quod eſt de genere bonorũ eſt illicitum,& non ſeruandum:tamẽ in caſu ſeruare tenetur,puta,ſi ille,vel alius ſufficiens medicus præſens eſſet,& paratus eſſet curare, & uti illo experimento in ſalutem corporalem aliorum.

Et ſic patet ſolutio ad obiecta.

QVAESTIO XV.

Deinde q̃ſitum eſt de uirtutibus moralibus.
¶ Et primo, De uirtutibus ſecundum ſe.
¶ Secundo, Specialiter de quodam actu iuſtitiæ,ſ. de reſtitutione.

Arti-